

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum notitia quæ ab Augustino dicitur proles mentis; sit in mente, sicut
accidens in subiecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ARTICVLVS IIII.

Vtrum notitia, que ab Aug. dicitur proles mentis, sint in mente sicut accidens in subiecto.

CIRCA quantum sic proceditur. Videtur, quod notitia que ab Aug. dicitur proles mentis, non sit in mente sicut accidens in subiecto. Nullum enim accidens excedit suum subiectum: sed notitia excedit mentem, quia mens non solum seipsam, sed & alia per notitiam nouit, ergo notitia non est accidens mentis. ¶ 2 Præ. Nullum accidens est æquale suo subiecto: sed notitia est æqualis menti, alias in notitia, mente, & amore non consisteret imago trinitatis, quod Au. ponit, ergo notitia non est accidens mentis. ¶ 3 Præ. Hoc idem videtur ex verbis Aug. qui in 9. lib. de trin. dicit, quod notitia & amor in anima existunt substantialiter, vel ut ita dicam essentialiter, non tamquam accidens in subiecto, ut color, aut figura in corpore.

SED CONTRA. Notitia mentis nihil aliud esse videtur, quam scientia: sed scientia est accidens, cum sit in prima specie qualitatis, ergo & notitia.

RESPON. Dicendum, quod notitia quatuor modis accipi potest. Primo, pro ipsa natura cognoscitana: secundo, pro potentia cognitiua: tertio, pro habitu cognoscitino: quarto, pro ipso cognitionis actu. Sicut etiam hoc nomen sensus quandoque nominat naturam sensitiuam, prout. s. est principium huius nature, quod est sensibile. Quandoque uero nominat ipsam potentiam, quandoque uero actum. Loquendo ergo de notitia primo modo accepta, constat quod non est in substantia mentis, sicut accidens in subiecto, sed substantialiter & essentialiter, sicut dicitur quod rationale est in uiuo & uiuum in ente. Si autem loquamur de notitia tribus aliis modis accepta, sic dupliciter potest considerari, vel secundum quod comparatur ad cognoscentem, & sic inest cognoscenti sicut accidens in subiecto, & sic non excedit subiectum, quia nunquam inuenitur inesse alicui nisi menti. Vel secundum quod comparatur ad cognoscibile, & ex hac parte non habet quod inest, sed quod ad aliud sit. Illud autem quod ad aliquid dicitur, non habet rationem accidentis ex hoc quod est ad aliquid, sed solum ex hoc quod inest, inde est quod sola relatio secundum rationem sui generis cum substantia remanet in diuinis, nec tamen est ibi accidens: & propter hoc notitia secundum considerationem istam non est in anima sicut in subiecto, & secundum hanc comparisonem excedit mentem, in quantum alia a mente per notitiam cognoscuntur. Secundum hanc et considerationem ponitur trinitatis imago, quia et persona diuina distinguuntur secundum quod ad alterum sunt: & secundum hoc etiam est quedam æqualitas notitiæ ad mentem, in quantum se extendit ad omnia, ad quæ potest se extendere mens. Et sic patet responsio ad obiecta.

QVÆSTIO III.

ARTICVLVS V.

Vtrum fuerit fruitio anime Christi in passione.

3. p. q. 46. 2.
7. a. u. q. 26
2. 1. o. q. 9.
op. 3. c. 28.
& opus 60.
de c. p. pas-
sione.

DEINDE queritur de fruitioe anime Christi in passione, & uidetur quod illa fruitio peruenit usque ad essentiam anime: Anima enim Christi perfecte fruebat: sed non esset perfecta fruitio, si ad es-

sentiam anime non perueniret, sed consistere in una potentia, sin superiori ratione, ergo perueniebat usque ad essentiam anime.

¶ 2 Præ. Anima Christi perfectius fruebat quia anime sanctorum in patria: sed fruitio sanctorum in patria pertingit usque ad essentiam anime, ergo multo fortius in Christo.

SED CONTRA. Nihil fruitur nisi quod cognoscit, quia secundum Aug. fruimur cognitis, in quibus propter se uoluntas delectata conquiescit: sed cognoscere non est essentia anime, sed potentia, ergo fruitio ad essentiam anime non perueniebat.

RESPON. Dicendum, quod fruitio in actu quodam consistit, quo Deus uidetur & amatur, adus autem non est nisi rei subsistentis: unde propter quod neque potentia anime fruitur, neque essentia, sed homo, vel anima per se subsistens: sed tamen potentia anime sunt principia operationum anime, sicut essentia anime est principium essentiarum, & secundum hoc oportet dicere quod superior ratio, cuius d. obiectum est res eterna qua fruetum est, est principium fruitiois, quo anima fruitur: ad alias autem uires, vel ad anime essentiam fruitio pertinere non potest, nisi per quandam redundatam, prout. s. ex illa fruitioe superioris rationis aliquis effectus in essentia anime, uel in potentia inferioribus relinquatur, & sic aliquo modo perueniat fruitio ad essentiam anime Christi in passione, & aliquo modo non. Si enim consideretur essentia anime in passione Christi, prout est actus corporis, sic fruitio ad eam non perueniebat, alias corpus eius gloriosum factum fuisset. Similiter nec ad essentiam, secundum quod est radix inferiorum uirium, quia sic fruitiois gaudium dolorem passionis, qui erat in uiribus inferioribus, totaliter euacualet: perueniebat autem ad essentiam anime secundum quod erat radix superioris rationis. Et quia essentia anime est simplex, & est tota in qualibet potentia, ideo dicitur quod tota anima fruebat in Christo, in quantum scilicet est radix superioris rationis, & tota pertinetur, in quantum scilicet est actus corporis, & radix inferiorum uirium.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non impeditur perfectio rei, nisi per hoc quod tollitur aliquid de essentialibus rei, gloria autem corporis & inferiorum uirium pertinet ad gaudium accidentale beatitudinis, & ideo quamuis in Christo fruitio non peruenit ad essentiam anime, secundum quod est actus corporis, & secundum quod est radix inferiorum uirium, non sequitur quod fruitio fuerit imperfecta in Christo, sive beatitudo.

AD SECUNDUM dicendum, quod anima Christi perfectius fruebat, quam anime sanctorum in patria, loquendo intentione, non autem loquendo extentione, quia in patria gaudium fruitiois ad inferiores uires, & etiam ad corpus gloriosum pertinet, quod si in Christo fuisset, uiator non fuisset.

QVÆSTIO IIII.

DEINDE queritur de pluralitate in substantiis spiritualibus inuenta.

¶ Et queruntur duo.

¶ Primo, Vtrum immensitas diuina excludat pluralitatem personarum.

¶ Secundo, Vtrum angelica simplicitas patiatur compositionem ex subiecto & accidente.